



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

5. De quibusdam dubijs circa contritionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

uens cognoscit se non detestari peccatum supra omne detestabile, at tunc talis est insufficientis sicut prior; aut non cognoscit id, quamvis verè non sit supra omne detestabile, tunc talis attritio putata contritio dicitur, & sufficit, vt præceptum quis impleat, & gratiam ex ipso consequatur.

Tertia attritio non est sufficiens, immò peccaret, qui sic accederet, nec impleret præceptum.

Quarta sufficeret ad gratiam in sacramento recipiendam, si poenitenti non constaret, se non esse verè contritum: cum verò constat, insufficientis est, quia cum sibi constat non esse verè contritum, debet prius verè conteri, vt aliqui dicunt, quãuis opposita sententia sit probabilior, vt infra cap. 10. rursus dicam. Vnde Confessores maximè debent considerare, qualiter poenitentes admittant ad cõfessionem: non enim sunt admittendi, nisi qui peccata detestantur, vt offensa Dei sunt, & propositum habent non peccandi in posterum, etsi non sunt examinandi, an supra omne malum detestentur, sed ne aliquid magis detestentur. Vnde ante confessionem mihi videntur de tali dispositione fore interrogandos.

De quibusdam dubijs circa contritionem.

CAPVT V.

Aliquot dubia circa contritionem possunt alicui occurrere.

Primum est, quorum peccatorum sit habenda contritio. Ad quod respondeo, non esse necessariam venialium: hæc enim diximus absq; contritione remitti posse, sed mortalium commissorum est necessaria, adeò quòd sine contritione extra sacramentum non possunt remitti. Non autem est necessaria omnium peccatorum, sed eorum tantum, quæ contritione alia remissa non sunt: quorum enim homo putat se habuisse contritionem, & confessionem, non est necessaria contritio noua. Quòd si quis de talibus de nouo conteratur, benè facit. Tamen aliquot sunt peccata, quorum melius est non repetere memoriam, postquam semel contrita sunt, qualia sunt, quæ secum delectationem afferunt aliquam: potest enim eorum memoria plus obesse, quàm prodesse, nisi esset homo perfectus, & multæ mortificationis.

Alterum dubium est, an singulorum mortalium commis-

forum sit necessaria particularis contritio. Ad quod aliter, quamuis aliter dicunt, probabilius tamen cum alijs respondeo, non esse necessarias contritiones singulorum peccatorum, sed satis esse vnam generalem omnium, siue fiat, cum homo incipit singula peccata sua cogitare, siue cum in medio est cogitationis, siue in fine. Si enim singulorum contritiones in particulari essent necessariae, non posset homo consequi gratiam, & poenitere quocumque momento, sed opus esset longo tempore. Sufficit ergo generalis detestatio peccatorum supra omnia. Per hoc tamen non tollitur eorum peccatorum in particulari discussio, quae necessaria est ad confessionem. Et quamuis non esset confessio, sicut non erat ante legem gratiae, esset tamen necessaria ista discussio, licet non tam minutata, sed saltem quantum ad species peccatorum, ad vitam emendationem, quamuis ad gratiae consecutionem saltem sufficeret praedicta generalis contritio, quae post cadit in particulari quodlibet, cum confessio fit, vel cum homo in particulari se examinare tenetur.

Tertium dubium occurrit, an homo statim post peccatum teneatur de ipso conteri: & quamuis aliqui dicunt, quod tenetur quoties practice subit in memoriã, id est, cum recordatur eius, tanquam alicuius, quod operandum proponitur, probabilius dico cum alijs, quod non teneatur statim, etiam si recorderet lapsus commissi peccati. Solum enim tenetur tunc non in ipso cooplacere, tamen non tenetur poenitere, sed potest mente alio diuertere. Est enim generaliter verum, vt quoties quis non tenetur confiteri, aut aliquis extra statutum praecipue facere, non teneatur cõteri; cum tamen est tempus periculi, tunc cõteri tenetur, vt in infirmitate acuta, vel cum est periculum naufragii, aut belli, aut similis, non existente copia Confessoris, cõteri tenetur. Similiter in casu, quo administrare debet sacramentum, vel recipere, tunc cõteri tenetur, maxime in administratione; aliter non statim tenetur, nisi solum a peccato desistere. Puto etiã, cum aliqua gradis tentatio paratur, cui existere in peccato probabile est succumbere, tunc teneri saltem de admisso cõteri peccato.

Quartum dubium est, quantus dolor esse debeat de peccato commisso, vt remittatur, seu vt vera sit contritio. Ad quod respondeo, solum esse necessariam peccati detestationem, supra detestabile omne, vt diximus; quae, si sit, peccati delectatio, quamuis non sit tam intensa, quam potest esse detestatio alicuius mali temporalis. Non enim est determinata intentio actus

necessa

necessaria: imò contritio vna vel remissa, potest delere quodcumque peccatum, quamuis grauissimum: nec homo tenetur magis conteri de peccato vno, quàm de alio, dummodò conteratur: quamuis sit vtile magis conteri, & de peccato grauiori plus dolere: hoc enim valet ad pœnæ maioris remissionem, & maioris etiam gratiæ consequutionem. Nam contritio non auferit totam pœnam debitam peccato: ob id, sunt indulgentiæ, quæ in remissionem pœnæ temporalis debitæ in purgatorio adhibentur. Posset tamen tanta esse contritio, vt etiam totam auferat pœnam; immò ipsa attritio putata contritio, prout maior, vel minor fuerit, ita cum Sacramento maiorem gratiæ infusionem, atque pœnæ remissionem consequitur. Ratio autem, quare quælibet contritio quodlibet peccatum auferit, est, quia cum contritio est, gratia ipsa est. Minimus autem gratiæ gradus sufficit omnia peccata à recipiente expellere, ipsumque Dei amicum facere, iusque ad gloriam æternam habere.

Quid sit Confessio.

CAPVT VI.

DE prima parte materiæ huius Sacramenti propinqua, nempe de contritione, diximus, nunc de secunda parte puta, confessione, agendum est. Videtur autem sic describi posse. *Confessio est actus homini exterior, propriorum peccatorum cum sui accusatione, in foro spirituali, & secreto manifestatio.* In qua descriptione sunt quinque partes.

Prima est, *Actus hominis exterior*: ad denotandum, quòd, cum homo nullum exteriorem actum, vel verbo, vel nutu facit, vel alio modo, sed immobilis manet, non confitetur, & sic absolutio non est illi danda, quia deficit materia sensibilis in Sacramento necessaria.

Secunda pars est, *Manifestatio peccatorum*. Non enim quilibet actus exterior confessio est, sed ille, quo homo peccata manifestat. Aduertendum tamen, quòd multis modis potest contingere, actum exteriorem peccatorum esse manifestatum.

Primò, per verbum ipsius pœnitentis, aut contentis, & ad alium actum tenetur qui potest: debet enim verbo proprio extere peccata.